

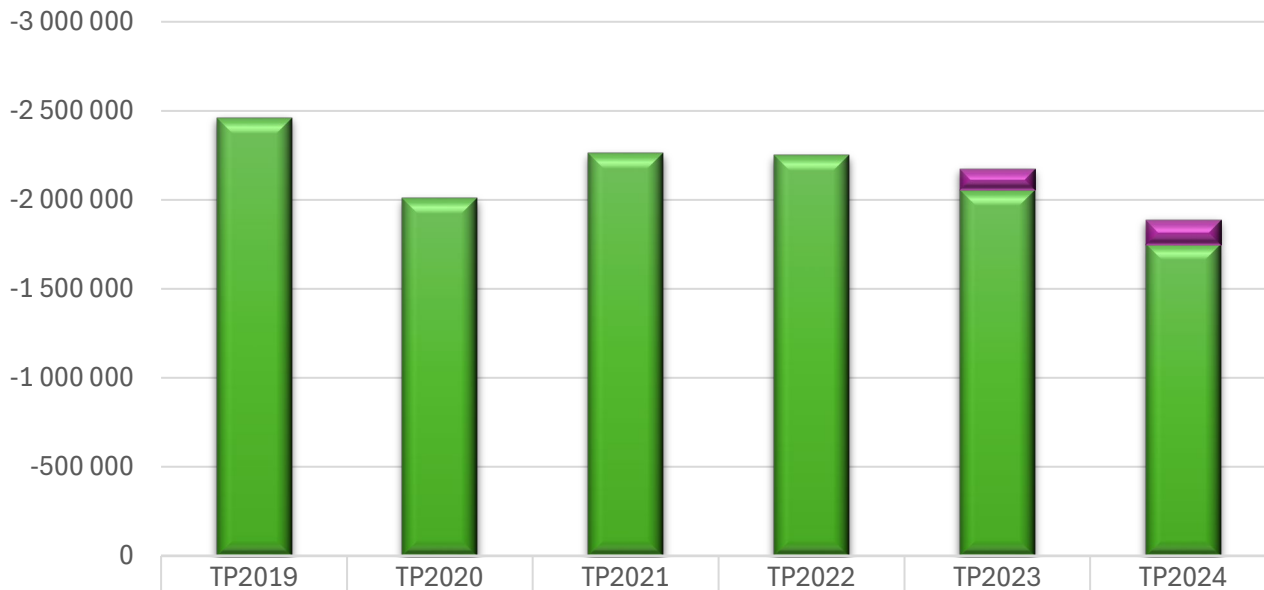
Koulukuljetusten järjestämistapaperiaatteet

Sivistyslautakunta 27.8.2025

Sivistysjohtaja Pekka Kares

SASTAMALA
sopivasti sykettä

Oppilaskuljetusten kustannukset TP2019-2024 (esiopetus ja perusopetus)

HA laskutus €	0	0	0	0	-116 900	-137 500
€	-2 457 162	-2 006 739	-2 260 198	-2 248 015	-2 056 250	-1 749 368

JOUKKOLIIKENNE

Kaikille avoin joukkoliikenne

- Palveluliikenne
- Paikallisliikenne
- Vakiovuorot
- Ely:n hankinnat, kuntaosuus kustannuksista (kuntarajat ylittävä liikenne)
- Markkinaehtoinen

Järjestämistapavaihtoehdot 1.8.2026 alkaen

1. **Nykyinen liikennöitsijävetoinen/yhden palveluntuottajan malli** (yhteenliittymä ja alihankinta sallittu)

- Yksi alue, yksi hinta, yksi kumppani
- Palveluntuottaja suunnittelee käytettävän kaluston ja kuljetusreitit kaupungin koulukuljetusperiaatteissa määrittelemien rajojen puitteissa
- Kilpailutukselle ja sopimusehtoihin mm. seuraavat muutokset:
 - Retkikuljetuksille oma hinnoittelu
 - Palvelutarpeen muutoksille tarkemmat ehdot
 - Järjestelmähallinnan siirtäminen kaupungille

Vaikutusten arviointi

- + Selkeä toimintamalli
- + hinta tiedossa
- + ajoneuvojen tehokas käyttömahdollisuus (kustannukset ja päästöt)
- + Kaupungin nykyinen resurssointi on riittävä
- Todellisen kilpailun puute
- Usean liikennöitsijän osallistuminen mahdollista vain yhteenliittymän tai alihankinnan kautta

2. **Usean, 2-3 alueen malli** (yhteenliittymä + alihankinta sallittu)

- 1-3 sopimuskumppania
- Palveluntuottajat suunnittelevat reitit ja käytettävän kaluston alueillaan
- Hinta?
 - Kilometri, päivä, tunti, alue
- Retkikuljetuksille oma hinnoittelu
- Palvelutarpeen muutoksille oma hinnoittelu
- Kokonaisuuden hallinta kaupungilla
- Järjestelmä kaupungin hallinnoima

Vaikutusten arviointi

+ useammalla mahdollisuus osallistua kilpailuun

- Hinnan nousu (autokierto ei mahdollista, puhtaiden ajoneuvojen vaateet kalustolle)
- Reittien päällekkäisyys, kuljetustarpeet ylittävät alueet (kustannukset + päästöt)
- Edellyttää huomattavaa lisäresurssointia kuljetustenjärjestämistehtävään kaupungille

3. **TuomiLogistiikka**

- Suunnittelee reitit + kaluston
- Kilpailuttaa
- On sopimuskumppani liikennöitsijöihin nähden

Vaikutusten arviointi

- + Toimivaksi todettu toimintamalli
- + kustannustietoisuus ja -tehokkuus
- + kaikilla liikennöitsijöillä mahdollisuus osallistua kilpailutukseen
- + kaupungin nykyinen resurssi on riittävä

Puhtaiden ajoneuvojen laki

- Puhtaiden ajoneuvojen lain soveltamisalassa ovat ne ajoneuvo- ja liikennepalveluhankinnat ja hankintasopimukset, joiden arvo vastaa vähintään **EU:n hankintadirektiivien mukaisia EU-kynnysarvoja**. Ajoneuvohankinnalla tarkoitetaan ajoneuvon ostoa, vuokrausta, leasingia tai osamaksukauppaa.
- Laki sisältää julkisille hankintayksiköille veloitteen varmistaa vähimmäisosuus puhtaita ajoneuvoja **kahdella hankinta-ajanjaksolla**, jotka ovat 2.8.2021–31.12.2025 sekä 1.1.2026–31.12.2030.
- Lakia **ei** sovelleta; esteettömät M1-luokan ajoneuvot (henkilöautot, joissa on kuljettajan lisäksi tilaa enintään kahdeksalle henkilölle ja joissa on yksi tai useampi matkustajapaikka pyörätuolissa istuvalle matkustajalle) ja L-luokan ajoneuvot.
- M3-ajoneuvoluokan linja-autoissa vain ns. kaupunkibussit (M3, alaluokat I ja A) kuuluvat lain soveltamisalaan, kun taas ns. seutuliikenteen bussit (M3, alaluokka II) ja kaukoliikenteen bussit (M3, alaluokka III) on rajattu pois.
- **Lain yleisvelvoitteella tarkoitetaan sitä prosenttiosuutta puhtaita ajoneuvoja, joka hankintayksikön tulee hankinnoissaan täyttää eri ajoneuvokategorioissa hankinta-ajanjakson aikana.**

Lain yleisvelvoitteet ovat seuraavat:

Ajoneuvo	Alkaen 2.8.2021	Alkaen 1.1.2026
Henkilö- ja kevyet hyötyajoneuvot (ajoneuvoluokat M1, M2* ja N1)	38,5 % (max CO2 50 g/km)	38,5 %
Kuorma-autot (ajoneuvoluokat N2 ja N3)	9 %	15 %
Linja-autot (ajoneuvoluokka M3, alaluokat I ja A)	41 % (lisäksi organisaatiokohtaisia sähköbussivaatimuksia)	59 % (lisäksi organisaatiokohtaisia sähköbussivaatimuksia)

*Hankinnan kohteena joukkoliikennepalvelun suorittaminen (CPV 60112000-6) M2-luokan ajoneuvot lasketaan linja-autoihin, vaikka ne muissa hankinnoissa lasketaan henkilöautojen ja kevyiden hyötyajoneuvojen kategoriaan.

Puhdas ajoneuvo

[Laki ajoneuvo- ja liikennepalveluhankintojen ympäristö- ja energiatehokkuusvaatimuksista \("laki puhtaista ajoneuvoista"\) | Kuntaliitto.fi](#)

- Puhtaan ajoneuvon määritelmä koskee kolmea ajoneuvokategoriaa: henkilöautot ja kevyet hyötyajoneuvot, kuorma-autot sekä linja-autot.
- Puhtaaksi ajoneuvoksi luetaan periaatteessa muuta kuin fossiilista moottoribensiiniä tai fossiilista dieselöljyä polttoaineena käyttävä auto, mutta tarkemmat vaatimukset riippuvat ajoneuvokategoriasta.
- **Henkilöautojen ja kevyiden hyötyajoneuvojen** (ajoneuvoluokat M1, M2 ja N1) luokkaan kuuluvat henkilö- ja pakettiautot sekä kevyet linja-autot. Niissä puhtaan ajoneuvon käyttövoimaksi lasketaan vain sähkö, vety tai ensimmäisellä hankinta-ajanjaksolla myös vähäpäästöinen polttomoottori eli käytännössä päästörajan alittava lataushybridi. Ensimmäisen hankinta-ajanjakson vaatimus on, että CO₂-päästö saa olla enintään 50 g/km (WLTP) ja RDE-mittauksen mukainen pakokaasupäästö enintään 80 % sallitusta. Tarjouspyyntöön on tarpeen kirjata myös RDE-päästörajavaatimus.
- **Toisella hankinta-ajanjaksolla** puhtaaksi katsovaan vain 0 CO₂ g /km päästöinen henkilöauto tai kevyt hyötyajoneuvo eli täyssähköauto tai vetyauto.
- M2-luokan ajoneuvoihin sovelletaan henkilöautojen ja kevyiden hyötyajoneuvojen vaatimuksia. Linja-autojen palveluhankinnoissa käytettyihin M2-luokan ajoneuvoihin sovelletaan kuitenkin linja-autoja koskevia vaatimuksia ja ne lasketaan osaksi M3-luokan linja-autoja koskevia ns. vähimmäisosuuksia. Linja-autojen palveluhankinnoilla tarkoitetaan hankintoja, jotka kilpailutetaan yhteisen hankintanimikkeistön (CPV) nimikkeellä 60112000-6 joukkoliikennepalvelujen suorittaminen maanteitse.
- **Kuorma-autoissa** (N2, N3) **ja linja-autoissa** (M3-luokan alaluokat I ja A) puhtaaksi ajoneuvoksi hyväksytään uusiutuvaa dieseliä, maakaasua, biokaasua, vetyä tai sähköä käyttävä auto. Nestemäinen polttoaine ei tällöin saa sisältää lainkaan fossiilista polttoainetta.
- Vanhaan lakiin (2011/1509) verrattuna muuttuu myös se, että uusi laki ei enää edellytä hankintayksikköä asettamaan vaatimuksia kaikkien autojen tai kuljetuspalvelujen energiatehokkuudelle, hiilidioksidipäästöille ja terveydelle haitallisille pakokaasupäästöille (typen oksidit, hiilivedyt ja hiukkaset). Ympäristövaatimusten asettaminen on kuitenkin erittäin suositeltavaa (esim. Euro-päästöluokkavaatimukset), vaikka uusi laki asettaa vaatimuksia vain puhtaiden ajoneuvojen vähimmäisosuuksille. Hankintayksikön kannattaa pyrkiä edistämään hankinnoillaan pitkäjänteisesti markkinoilla olevan ajoneuvokaluston uudistumista ympäristöystävälliseksi. Tämä edistää myös hankintayksikön ilmasto- ja ympäristötyötä.